

Egzamin gimnazjalny od 2012 roku

Podstawy prawne przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego od 2012 roku

1. *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*
2. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (zawiera m.in. opis wymagań egzaminacyjnych)*
3. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych z późniejszymi zmianami w tym*

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (zawiera m.in. opis struktury egzaminu gimnazjalnego, zasad jego organizacji i przeprowadzania)

Przeprowadzanie egzaminu gimnazjalnego od 2012 roku

Wyciąg

z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych oraz z Uzasadnienia podpisu

Uwaga !

Cytowane poniżej przepisy wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 roku za wyjątkiem § 35 ust 1. (od 1 września 2013 roku).

I. Struktura egzaminu gimnazjalnego i podstawa jego przeprowadzania

14) do § 1 pkt 25-32 rozporządzenia (nowelizowany § 32, 32a, 34, 35, 36, 41, 42 rozporządzenia)

W § 1 pkt 25-32 rozporządzenia wprowadza się nowe zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego od roku szkolnego 2011/2012. Konieczność wprowadzenia zmian w przeprowadzaniu egzaminu gimnazjalnego jest związana z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Proponowane zmiany w egzaminie gimnazjalnym wpisują się w modernizację systemu egzaminów zewnętrznych, który ma umożliwić badanie efektów kształcenia przez przeprowadzenie trzykrotnego pomiaru osiągnięć uczniów (sprawdzian, egzamin gimnazjalny, egzamin maturalny) w zakresie tych samych przedmiotów – język polski, język obcy nowożytny, matematyka.

Rozporządzenie przewiduje wprowadzenie następujących zmian w tym zakresie:

w § 32:

a) **ust. 2** otrzymuje brzmienie:

„2. W klasie III gimnazjum jest przeprowadzany egzamin obejmujący wymagania ustalone w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zwany dalej „egzaminem gimnazjalnym.”,

b) dodaje się **ust. 3** w brzmieniu:

„3. Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części i obejmuje:

- 1) w części pierwszej – humanistycznej - wiadomości i umiejętności z zakresu języka polskiego oraz z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie;
- 2) w części drugiej – matematyczno-przyrodniczej – wiadomości i umiejętności z zakresu matematyki oraz z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, geografii, fizyki i chemii;
- 3) w części trzeciej - wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego.”;

do § 1 pkt 25 (§ 32 ust. 2 i 3) – proponowana zmiana wynika z nowego brzmienia art. 9 ust. 1a ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym sprawdzian i egzamin gimnazjalny będą przeprowadzane na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, a nie tak – jak dotychczas – na podstawie standardów wymagań. Podobnie jak dotychczas, egzamin gimnazjalny będzie składał się z trzech części – humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i z języka obcego nowożytnego. W części humanistycznej będzie sprawdzana wiedza i umiejętności uczniów z dwóch zakresów: z zakresu języka polskiego oraz z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie; podobnie w ramach części matematyczno-przyrodniczej będzie sprawdzana wiedza i umiejętności ucznia z zakresu matematyki oraz z zakresu przedmiotów przyrodniczych: biologii, geografii, fizyki i chemii.

II. Katalog języków obcych nowożytnych, z których przeprowadzany jest egzamin gimnazjalny; deklarowanie wyboru języka i poziomu egzaminu

28) w § 35:

a) **ust. 1** otrzymuje brzmienie:

„1. Uczniowie (słuchacze) przystępują do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego z jednego z następujących języków obcych nowożytnych: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, rosyjskiego, ukraińskiego i włoskiego.”,

(Obowiązuje od 1 września 2013 roku.)

b) **ust. 3** otrzymuje brzmienie:

3. Rodzice (prawni opiekunowie) ucznia składają dyrektorowi szkoły pisemną deklarację wskazującą język obcy nowożytny, z którego uczeń będzie zdawał część trzecią egzaminu gimnazjalnego.”,

c) po ust. 4 dodaje się **ust. 4a** w brzmieniu:

„4a. W deklaracji, o której mowa w ust. 3 i 4, podaje się również informację o zamiarze przystąpienia ucznia (słuchacza) do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym – w przypadku ucznia (słuchacza), o którym mowa w § 42 ust. 2e.”,

d) **ust. 6** otrzymuje brzmienie:

„6. Informację o języku obcym nowożytnym, z którego uczeń (słuchacz) przystąpi do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego oraz informację o zamiarze przystąpienia ucznia (słuchacza) do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, dołącza się do listy, o której mowa w § 41 ust. 1 pkt 1.”;

do § 1 pkt 28 (§ 35 ust. 1, 3, 4a i 6) - do katalogu języków obcych nowożytnych, z których uczniowie będą mogli zdawać egzamin gimnazjalny, dodano język ukraiński. Zgodnie z zaleceniami Rady Europy umiejętność porozumiewania się w językach obcych ma zasadnicze znaczenie dla procesu uczenia się przez całe życie. Znajomość języków obcych, wzbogacająca osobowość i kulturę, jest jedną z podstawowych umiejętności, które powinien posiadać każdy europejski obywatel po to, aby odgrywać aktywną rolę w europejskim społeczeństwie wiedzy. Znajomość języków sprzyja także mobilności oraz ułatwia integrację i poprawia spójność społeczną. Język ukraiński jest dla Polaków bardzo ważnym językiem jako język sąsiadów, z którymi kontakty są szczególnie istotne zarówno ze względów

Sformatowane: Punktory i numeracja

ekonomicznych, naukowych, jak i społeczno-kulturowych. Potrzeba znajomości tego języka wydaje się istotna zwłaszcza w regionach przygranicznych. Z powyższych względów proponuje się poszerzenie o język ukraiński katalogu języków obcych nowożytnych, z których można zdawać egzamin gimnazjalny, począwszy od roku szkolnego 2013/2014. W następnej kolejności, z uwagi na czas niezbędny do opracowania informatora egzaminu maturalnego oraz wymóg ogłoszenia tego informatora z dwuletnim wyprzedzeniem, planuje się – począwszy od roku szkolnego 2014/2015 – wprowadzenie możliwości zdawania tego języka również na egzaminie maturalnym. Postulaty w tym zakresie zgłosiła do Ministra Edukacji Narodowej Sejmowa Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Dezyderacie nr 13 z dnia 26 sierpnia 2009 r.

Począwszy od roku szkolnego 2011/2012 część egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego będzie zdawana na dwóch poziomach: podstawowym i rozszerzonym. Egzamin na poziomie podstawowym będzie sprawdzał spełnianie wymagań ustalonych w podstawie programowej na poziomie III.O, co odpowiada trzyletniej nauce języka w gimnazjum. Do egzaminu na poziomie podstawowym (III.O) będzie miał obowiązek przystąpić każdy gimnazjalista. Egzamin na poziomie rozszerzonym będzie odpowiadał wymaganiom określonym w podstawie programowej dla poziomu III.1 i będzie obowiązkowy tylko dla uczniów, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka rozpoczętą w szkole podstawowej. Uczniom, którzy nie uczyli się wybranego języka obcego w szkole podstawowej, ale będą chcieli przystąpić do egzaminu z tego języka na poziomie rozszerzonym, zapewni się taką możliwość (ale nie obowiązek).

Z uwagi na to, że począwszy od roku szkolnego 2009/2010 uczniowie w gimnazjum uczą się obowiązkowo dwóch języków obcych nowożytnych wprowadza się przepis obligujący rodziców (opiekunów prawnych) ucznia do złożenia deklaracji o wyborze języka obcego, który uczeń będzie zdawał na egzaminie gimnazjalnym oraz deklaracji o zamiarze przystąpienia ucznia do egzaminu z tego języka na poziomie rozszerzonym. W roku szkolnym 2011/2012 wybór będzie dotyczył jednego z sześciu języków obcych nowożytnych, a począwszy od roku szkolnego 2013/2014 również języka ukraińskiego, przy czym uczeń może wybrać tylko ten język, którego uczył się w gimnazjum jako przedmiotu obowiązkowego. Egzamin na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym uczeń zdaje z tego samego języka obcego.

III. Poziom części trzeciej egzaminu gimnazjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

30) w **§ 38** dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego nowożytnego na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego, są zwolnieni z obowiązku przystąpienia do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, o której mowa w § 42 ust. 2d.

6. Uczniowie, o których mowa w ust. 5, mogą na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) przystąpić do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, o której mowa w § 42 ust. 2d.”;

do § 1 pkt 30 – w § 38 dodano ustęp 5 i 6, w których proponuje się zwolnienie uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z obowiązku zdawania egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym, przy czym na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) uczniowie ci będą mieli możliwość przystąpienia do egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym.

IV. Informator o egzaminie gimnazjalnym

27) w **§ 34 ust. 1** otrzymuje brzmienie:

„1. Informator, o którym mowa w [art. 9a ust. 2 pkt 1b](#) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”, jest ogłaszany nie później niż do dnia 1 września roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany sprawdzian lub egzamin gimnazjalny.”;

do § 1 pkt 27, pkt 42 i pkt 73 – zmieniono § 34 ust. 1, § 62 i § 114 rozporządzenia dotyczący informatorów o sprawdzianie i egzaminie gimnazjalnym, egzaminie maturalnym i egzaminie zawodowym, określając jedynie termin ich ogłaszania. Zakres informacji, które powinny znaleźć się w informatorach określa art. 9a ust. 2 pkt 1b ustawy o systemie oświaty.

Sformatowane: Punktory i numeracja

Uwaga!

Informator o egzaminie gimnazjalnym obowiązujący od roku szkolnego 2011/2012 opublikowany jest na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.edu.pl).

V. Czas przeprowadzania poszczególnych części egzaminu gimnazjalnego, poziom wymagań w części trzeciej egzaminu

32) w § 42:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Każda część egzaminu gimnazjalnego jest przeprowadzana innego dnia.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2e w brzmieniu:

„2a. Część pierwsza egzaminu gimnazjalnego i część druga egzaminu gimnazjalnego trwają po 150 minut.

2b. Część trzecia egzaminu gimnazjalnego jest zdawana na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym. Część trzecia egzaminu gimnazjalnego na poziomie podstawowym i część trzecia egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym trwają po 60 minut.

2c. Część trzecia egzaminu gimnazjalnego na poziomie podstawowym jest obowiązkowa dla wszystkich uczniów (słuchaczy). Zadania egzaminacyjne obejmują zakres wymagań, o których mowa w § 32 ust. 2, dla poziomu III.0.

2d. Uczniowie (słuchacze), którzy w gimnazjum kontynuowali naukę języka obcego nowożytnego na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego, są obowiązani przystąpić dodatkowo do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, z zastrzeżeniem § 38 ust. 5. Zadania egzaminacyjne obejmują zakres wymagań, o których mowa w § 32 ust. 2, dla poziomu III.1.

2e. Do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym mogą również przystąpić uczniowie (słuchacze), którzy nie spełniają warunku określonego w ust. 2d.”;

do § 1 pkt 32 (§ 42 ust. 2 i dodane ust. 2a-2e) – wprowadzono zmiany dotyczące czasu przeprowadzania każdej części egzaminu gimnazjalnego. W § 42 ust. 2 rozporządzenia utrzymany został przepis informujący o tym, że każda część egzaminu gimnazjalnego

Sformatowane: Punktory i numeracja

przeprowadzana jest innego dnia. Zmianie ulega czas trwania każdej z części egzaminu gimnazjalnego – część pierwsza (humanistyczna) i część druga (matematyczno-przyrodnicza) będą trwały po 150 minut. Część pierwsza (humanistyczna) będzie się składała z zadań z zakresu języka polskiego oraz zadań z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie; część druga (matematyczno-przyrodnicza) będzie się składała z zadań z matematyki oraz zadań z przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. W związku z tym, że od 1 września 2009 r. (w roku szkolnym 2009/2010 w klasie pierwszej, a w kolejnych latach w następnych klasach) obowiązuje w gimnazjum nauczanie dwóch języków obcych nowożytnych – jednego na poziomie dla początkujących (poziom III.O) i drugiego jako kontynuacji nauczania języka obcego w szkole podstawowej (poziom III.1) – zmianie ulegają również zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego, który będzie zdawany na dwóch poziomach: podstawowym i rozszerzonym. W regulacjach dodanych w § 42 ust. 2b–2e rozporządzenia określony został zakres wymagań edukacyjnych dla każdego z tych poziomów. Część egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym będzie obejmowała wymagania dla poziomu podstawowego, tj. poziomu III.O natomiast część egzaminu na poziomie rozszerzonym będzie obejmowała wymagania dla poziomu rozszerzonego, tj. poziomu III.1. Na rozwiązanie zadań z poszczególnych poziomów tej części egzaminu przewidziano po 60 minut. Przystąpienie do egzaminu z wybranego (spośród nauczanych w szkole) języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym jest obowiązkowe dla wszystkich uczniów. Natomiast przystąpienie do egzaminu z tego języka na poziomie rozszerzonym jest obowiązkowe dla tych uczniów, którzy kontynuowali w gimnazjum naukę języka obcego nowożytnego na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego (klasy IV – VI szkoły podstawowej). Do egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym mogą również przystąpić uczniowie, którzy nie uczyli się tego języka obcego w szkole podstawowej ale znają język na wyższym poziomie i chcą sprawdzić swoje umiejętności. Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, będą mogli przystąpić do egzaminu z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym na wniosek rodziców/opiekunów prawnych (co do zasady są zwolnieni z obowiązku przystąpienia do egzaminu z języka obcego na poziomie rozszerzonym – § 38 ust. 5 i 6).

VI. Sposób przedstawiania wyników egzaminu gimnazjalnego

c) w §48 po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Wyniki egzaminu gimnazjalnego są wyrażane w skali procentowej i skali centylowej dla zadań z zakresu:

- 1) języka polskiego;
- 2) historii i wiedzy o społeczeństwie;
- 3) matematyki;
- 4) przedmiotów przyrodniczych: biologii, geografii, fizyki i chemii;
- 5) języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym;
- 6) języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym – w przypadku gdy uczeń (słuchacz) przystąpił do części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym.

5b. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w skali procentowej ustala komisja okręgowa na podstawie liczby punktów przyznanych przez egzaminatorów. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w skali centylowej ustala Komisja Centralna na podstawie wyników ustalonych przez komisje okręgowe.”;

17) do § 1 pkt 35 rozporządzenia (zmieniany ust. 1 i 5 oraz dodanie ust. 5a i 5b w § 48 rozporządzenia)

Obecnie uczeń otrzymuje wyniki egzaminu gimnazjalnego w postaci liczby uzyskanych punktów oddzielnie z części pierwszej (humanistycznej), części drugiej (matematyczno- przyrodniczej) oraz części trzeciej (z języka obcego nowożytnego). Począwszy od roku szkolnego 2011/2012 uczeń będzie otrzymywał 5-6 wyników egzaminu gimnazjalnego, tj. wynik z: języka polskiego, z historii i wiedzy o społeczeństwie, z matematyki, z przedmiotów przyrodniczych, z języka obcego nowożytnego na poziomie podstawowym oraz z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym, jeżeli uczeń przystąpił do egzaminu na tym poziomie. W sumie uczeń uzyska pięć lub sześć wyników z egzaminu gimnazjalnego, dających szerszą informację na temat jego wiedzy i umiejętności zdobytych w trakcie nauki w gimnazjum. Wyodrębnienie wyników z języka polskiego, matematyki oraz języka obcego wynika z przyjętych założeń nowej formuły systemu egzaminacyjnego – trzykrotny pomiar osiągnięć (na zakończenie każdego etapu edukacyjnego) z trzech podstawowych przedmiotów.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego będą przedstawiane w skali procentowej (tak jak przedstawiane są wyniki egzaminu maturalnego) oraz skali centylowej, dzięki czemu uczeń

uzyska dodatkową informację, tzn. jaki odsetek uczniów przystępujących do egzaminu gimnazjalnego uzyskał taki sam jak on lub niższy wynik.

W dodanym w § 48 ust. 5b wskazano podmioty, które będą odpowiedzialne za przygotowanie wyników egzaminu gimnazjalnego w odpowiedniej skali. Okręgowe komisje egzaminacyjne ustalają wyniki w skali procentowej, ponieważ posiadają informację, ile punktów uzyskał uczeń za każde sprawdzone przez egzaminatora zadanie. Natomiast Centralna Komisja Egzaminacyjna będzie ustalała wyniki egzaminu gimnazjalnego w skali centylowej, ponieważ w tym celu należy zestawić wyniki uzyskane przez gimnazjalistów w całym kraju.

VII. Rekrutacja do szkół ponadgimnazjalnych

§ 6. Wyniki części trzeciej egzaminu gimnazjalnego na poziomie rozszerzonym, o których mowa w § 48 ust. 5a pkt 6 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, po raz pierwszy brane są pod uwagę począwszy od rekrutacji uczniów do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2018/2019.

65) do § 6 rozporządzenia

Wyniki trzeciej części egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego na poziomie rozszerzonym, będą po raz pierwszy brane pod uwagę począwszy od rekrutacji uczniów do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2018/2019. Tak odległy termin wynika z faktu, że do poziomu rozszerzonego części trzeciej egzaminu gimnazjalnego z języka obcego nowożytnego muszą przystąpić ci uczniowie, którzy uczyli się danego języka w szkole podstawowej. Zatem uczniowie, którzy 1 września 2009 r. rozpoczęli obowiązkową naukę języka obcego nowożytnego w klasie I szkoły podstawowej zgodnie z nową podstawą programową, dopiero w roku szkolnym 2017/2018 będą przystępowali obowiązkowo do egzaminu gimnazjalnego z języka obcego na poziomie podstawowym i na poziomie rozszerzonym i dopiero wtedy wyniki tego egzaminu będą brane pod uwagę w procesie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych.

Uwaga!

§ 2 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 lutego 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych

„W przypadku kandydatów ubiegających się o przyjęcie do klasy pierwszej szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczej szkoły zawodowej, liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum, na rok szkolny 2009/2010-2011/2012, do liczby punktów, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, nie wlicza się liczby punktów możliwych do uzyskania za część trzecią egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, dotyczącą wiadomości i umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego.

Opracowanie: Joanna Gwizdalska, Renata Świrko